

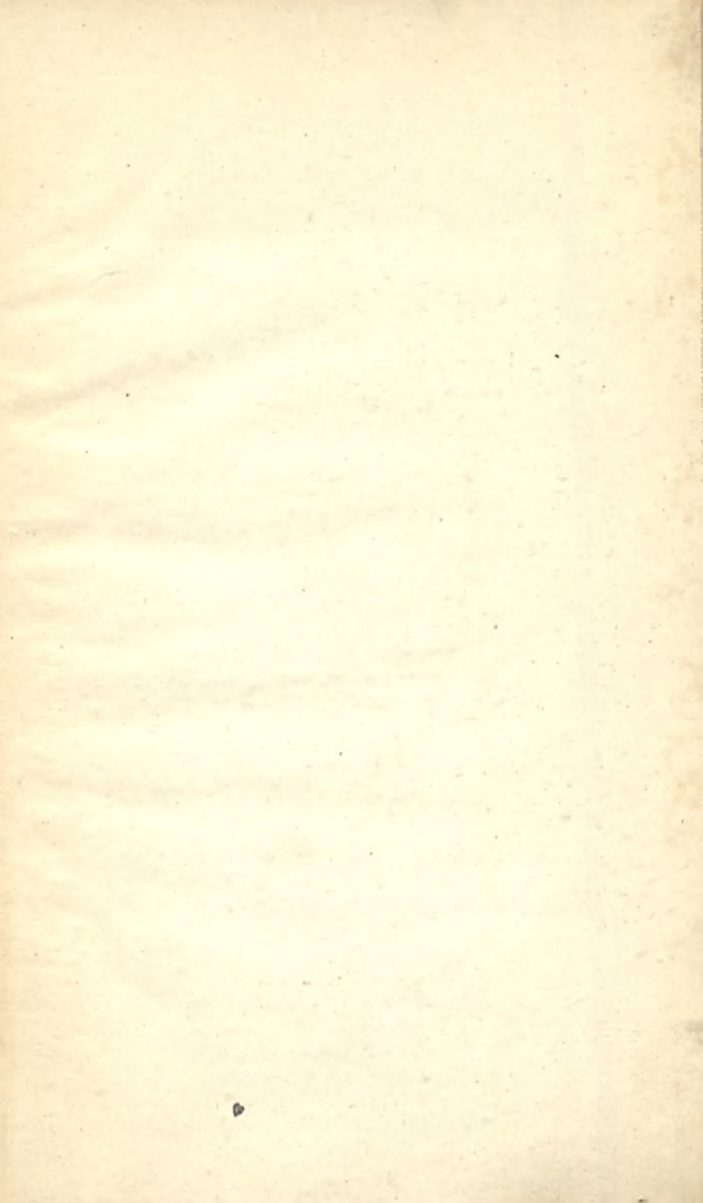

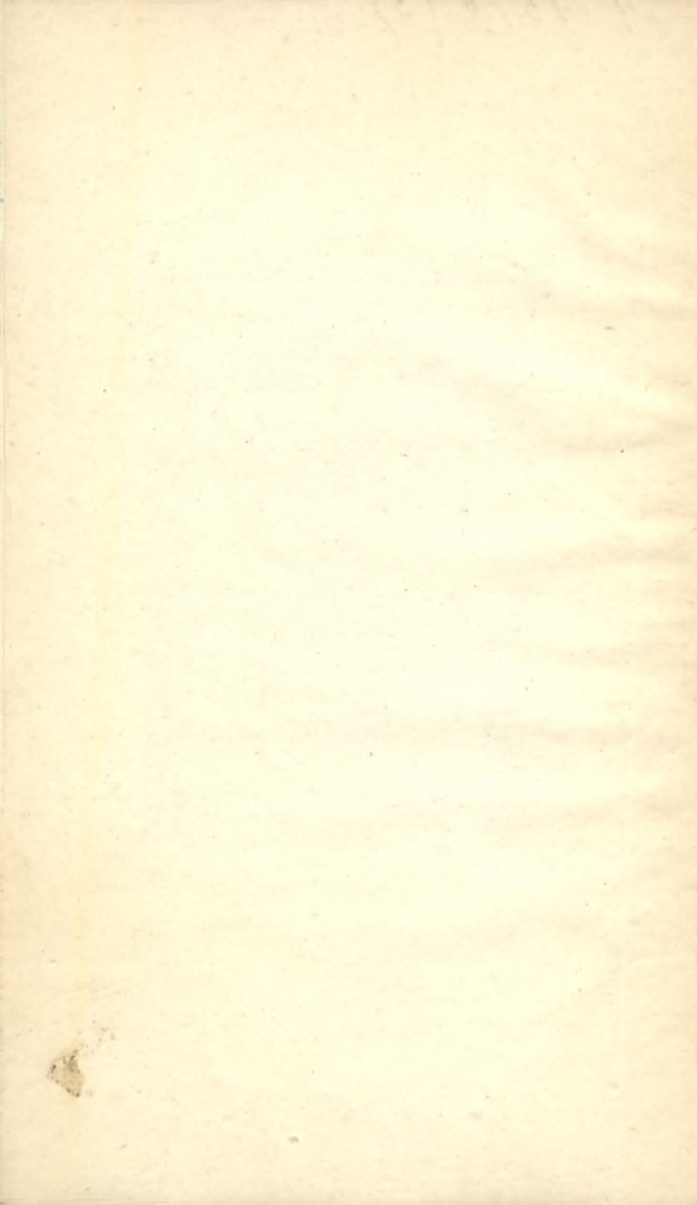
KJØBENHAVNS
RAADHUS
BIBLIOTHEK

EXLI

†

BRIS

67-101013

Bevis

for:

at Statsraad,
Politidirecteur Bræstrup,

ved at belægge

Udgiveren af „Raketten med Stjerner“

med Arrest,

har styrket

denne Mand, fra en taalelig Velstand, ned i en
Stilling, der næsten er beklagelsesværdigere,
end den Skjæbne som overgik flere af de
Bandsflodlidte i Nørrejylland;

tilligemed

endeel Beretninger om en Skomagemester
Hansen og en forhenværende Høker,
nuværende Fordringskjøber, Christen
Nielsen Kjøge, eller, som han
ogsaa i daglig Tale kaldes,
Niels Kjøge.

Udgivet

af

Johann Ludvig Benzen,

Fuldmægtig.

Kjøbenhavn 1839.

Trykt, paa Bladudgiver Møllers Forlag, ved J. Elmquist.

Enhver samvittighedsfuld Lovembedsmand
i Danmark;

enhver ædelmodig Skomagermester
i Kjøbenhavn,

og

enhver retskaffen Høker

helliges,

paa den nedbøiede Families Vegne

disse Linier

af

S. L. Bengen.

Nuværende Hof- og Stadsretsassessor og Stænders
deputeret Ulyreen-Ussing offentliggjorde i Maret 1820
et Skrivt, der havde til Titel: „Beviis for, at Adam
Dehlenschläger er gaact fra Biid og Samling“, og le-
sværede sig især over, at denne Danmarks store Dig-
ter ikke var saaledes hjemme i Latinen, som han on-
skede det. Jeg vil ikke videre berøre denne Pjece, der
i Grunden gjerne kunde have været udeladt af Litera-
turen, thi dens Særkjender indeholde neppe andet end
Bagateller. Siden Hr. Ussing skrev den, er ikke, saa-
vidt mig bekjendt, indtraadt nogen Indskrænkning i
Trykkefriheds-Lovgivningen, hvad censurfrie Forfattere
angaae, og da nok neppe nogen Forandring vil skee
heri under den nuværende Folkeoplysning, og Trykke-
friheds-Forordningen af 27de Septbr. 1799 har givet
mig Ret til at skrive om Alt, hvad der ikke angaaer
Kongen, eller det kongelige Huus's Medlemmer, de
Magter Majestæten staaer i venfskabeligt Forhold til,
Rigets nuværende Constitution, de tilladte forskjellige
Religioner, eller hvad der kan støde Blufærdighed eller

Eædelighed, saa optræder jeg nu imod Politidirecteur Bræstrup, Stomagermester Hansen, og forhørværende Høker, nuværende Commissiønaire, Christen Nielsen Rjøge, eller, som han ogsaa i daglig Tale kaldes, Niels Rjøge, for at vise Publicum hvilke sørgelige Følger en Misgjendelse, eller maaskee endog en Uvillie af en Politidirecteur kan have, og dette lille Skript bliver følgelig af en langt væsentligere Betydning, end den Pjece Ugreen-Udsing udgav om Professor Dehlens-
 skilager.

Det er bekjendt, saavel af Hr. Bladudgiver Møllers gjentagne Besværinger i Raketten, som af de Kjendsgjæringer Hr. Redacteur Steenberg offentlig har fremsat ved Udgivelsen af en Møller af Etatsraad Bræstrup paabyrdet Sag *), at Møller føler sig i høieste

*) Af denne Sag, der omtrent vil udgjøre en Snees Art, ere kun sex udkomne i Trykken, hvorfor der herved, for de mangfoldige gode Mænd, som have subscriberet paa samme, maa bekjendtgjøres, at det hverken er Steenbergs, eller Møllers Billie, at en videre Udgivelse er stillet i Beroe, men at Grunden hertil ene maa søges i Møllers mindre gode Helbred, og at Omstændighederne forbyde Steenberg at udgive Noget, hvori det er nødvendigt at have den Paagjeldendes egne Forklaringer. Men er der da ogsaa hængaaet

Grad krænklet over Statsraad Bræstrup's Gærd, ved at lade ham føres bort fra sin Familie og indespærres i en maadelig Kjælderarrest, hvor vinduet ikke var til at lukkes og hvor det sneede ind til ham. Og selv over denne Vilkaarlighed havde Møller maaske tiet, naaer han ei havde følt ved sig selv, at han ikke henhørte til Forbrydernes Klasse. Beskyldningen mod Møller, der i Egentligheden indeholdt en lav og lumpen In-

en lang Tid siden det sidste Ark af denne mærkelige Sag kom for Publicums Øine, saa har denne Nølen ingenlunde været skadelig; thi det er ikke længere end 14 Dage siden, at Møller gjorde een for ham høist vigtig Opdagelse, og længe vil det nok ikke vare, inden Fortsættelsen paabegyndes, uagtet der næres Haab om at komme paa Spor efter Intriguer, hvis Udførelse taler til Møllers Ære. Ivertimod at lægge dette Skrivt paa Hylben, er jeg overbevist om, at dets Fuldførelse er Møller magtpaaliggende; thi hans Bestemmelse er at overlevere H. Maj. Kongen et, og det kongelige danske Statsraad et andet Exemplar af samme, idet han paastaar, at kun en Banvittig kan tvivle om, at man i en civiliseret Stat ikke skulle erholde den Ret man tilkommer, naar man staar med en reen Samvittighed i den ene og Uover i den anden Haand. Disse Ord vare en foreløbig Anmeldelse til de ærede Abonnenter paa Justitslagen mod Møller.

trigue, dreiede sig om, at Møller ville have havt Penge for at tilbageholde et Stykkes Optagelse i Raketten mod en Vaabenmester og Viinhandlersvend Borch, og dog havde Bræstrup, tænkt engang! uagtet han kun havde 2de Vidner, hvoraf det ene modsagde det andet, og uagtet Møller aldeles ikke efter Lovgivningen kan være forpligtet til at afværge indsendte Artikler, uden at godtgjøres det Tab han paa sit Blads Regne vilde lide, ligesuldt brugt sin Magt saaledes, at den i en anden Stat, som England, Frankrig eller Nordamerika, maatte anses for et betydeligt Misbrug, og udsætte ham for selv at drages til Ansvar. Møller siger derfor ogsaa: „at det ei staaer i hans Magt, at tilgive ham dette Skridt, men at Bræstrup i en bedre Verden maa see at forsvare sig, og at det glæder ham (Møller) hvergang han tænker paa sin sidste haarde Sygdom, da han, lidende af Krampe i Armene og Brystet, fire Gange paa en og samme Dag angreben af epileptiske Tilfælde, maatte, i sin Kones og sine Børns Nærværelse, erklære den tilstedeværende Præst, at han Intet havde at bebrejde sig, men at Bræstrups Færd, ved at lade ham uskylbig arresteres, unegteligen havde græmmet ham meget.“

Hvad denne Bræstrups Udsærd har ledet til, og til hvilken Ulykke en ubesøiet Forholdsregel kan nedførte en Familie, er det, hvorpaa jeg nu skal have den Ære at henlede Læserens Opmærksomhed:

Paaſke Flyttebag 1834 flyttede Hr. Møller ind til Hr. Skomagermeſter Hanſen i lille Helliggeiſtſtræde No. 164, hvor han havde leiet en Iſte Sal til en aarlig Leie af 94 Rbd., ſom han og ærligen og trølligen betalte ham i 2 Aar, fra Paaſke 1834 til Paaſke 1836. Siden nedſattes Leien til 84 Rbd. aarligen eller 42 Rbd. halvaaſt, og Hr. Hanſen fik da de 3 forſte Kvartaler af dette Flytteaar, fra Paaſke 1836 til Paaſke 1837, betalte, men nu indtraadte den Ciſſis, at Politidirecteur Bræſtrup, iſølge formenende Magtfuldkommenhed, lod Møller arreſteres, ſaaledes at Arreſtationen varede fra den 11 Januar til den 10 April 1837, og nu maa jeg ſpørge den ærede Læſer, om Møller, fjernet fra ſine, indſat blandt endeel af Menneſkehedens Udfkud, betagen den Indtægt han ved Skriverier kunde have i ſit vanlige Hjem, ikke maatte worde nødsaget til, i Arreſter, hvor han antet andet erhvervede, end Kundſkab om en høiſt graverende Tankeløſhed hos Bedkommende, i at ſætte ſmaa Drengene i Skole hos de meſt forhærdede Forbrydere, at efterlade Betalingen af ſin Hunsleie, og ſaaledes, mod ſin Billie, bidrage ſit til, at hans Bært maatte ikke ville være i Stand til at betale ſine Skatter, eller at give Kongen hvad Kongens er? For denne Gjæld, til hvis Afbetaling Midlerne naturligviis ikke kunde hentes i Arreſterne, ſtævnedes da Skomagermeſter Hanſen den nokſom forfulgte Møller for Gjældscommiſſionen, for

at erholde et Tilgodehavende, som var Møller umuligt at betale. I Henhold til sin indre Bevidsthed, Raketens tidligere Bemærkninger mod Hr. Etatsraad Bræstrup, og den Overbeviisning, at ene Politidirectorens Færd havde forvoldt Møllers Resistance til Skomagermester Hansen, stævnedes Møller Bræstrup trende Gange for Gjældscommissionen, for at erholde det Tab han ved ham havde lidt i Pengehenseende („thi Torten og Creditspildet kan Bræstrup“, siger Møller i sin indgivne Klage, „ikke betale mig“), nemlig 4 Rbd. ugentligen, der for 13 Uger beløb sig til 52 Rbd., og som kun affordredes saaledes, at Møller blot forlangte, „at Bræstrup skulde til Skomagermester Hansen betale et quart Mars-Leie eller de 21 Rbd., som ene han var Marsaj i, at Møller var bleven skuldig, og at de øvrige Penge maatte vorde skænket til Kjøbenhavns Fattige.“ Bræstrup mødte ikke, og den sidste Gang Møller var tilstede i Gjældscommissionen, forklarede ham, hvad han nok tildeels tænkte sig, at Bræstrup, ved at handle i Egenkab af en Autoritet, var Hof- og Stadsretten sideordnet, og han følgelig ikke kunde indstævnes uden for Højesteret, hvorfor Møller, der i en Sag mod Politidirecturen ikke antog at kunne vente Beneficium fra det hoi kongelige danske Cancellie, og dertil havde 100, eller 200 Rbd. i Lommen at anvende paa en Højesterets sag, sagde vedkommende Udsæks for sit Højesterets Mening og gjorde sine egne Betragtninger over Noget, der her i G.unden si er værdt at berøre! —

Følgen af den uossom citeerte Handlung har imidlertid viist sig i en af disse Dage, og derfor maa jeg, med Grund, forri-fuld betragte den Skjæbne der har truffen Møller, og hvortil jeg selv har været Vidne. En Spekhoker Christen Nielsen Kjøge, der har opgivet sin Handel, og nu, i Egenkab af Commissionair, er bekendt under Navnet Niels Kjøge, har i den sildigere Tid gjort sig det til Wiindtægt at opkjøbe Fordringer paa Folk, og saaledes hændte det da, at hvad Bræstrup havde grundlagt, blev fuldført af denne Person; thi Ekemagerimester Hansen erholdt Dom over Møller, fordi han ei i Politikælderen No. 10, eller i Hof- og Etadsretsarresten Nr. A, kunde erhverve Noget til at betale Huuslic for sin Kone og sine Børn med, og hvilket Møller rigtignek altid bemærkede, var en Skyld, som Bræstrup maatte, fra den moralske Side betragtet, betale; thi der gives, som bekendt, ingen Virkning uden Ursag. Bræstrup var her Ursagen, Niels Kjøge Virkningen. Niels Kjøge har, hvad enten for ubetydelig, eller fuld Betaling, tilkjøbt sig hiin Fordring paa Møller, der, med Hensyn til, at Bræstrup havde foranlediget den, og at Møller ei skyldte Niels Kjøge saameget som en Regnepenge, ei kan andet end vække Forbauselse. Den 7 September sidsleden indfandt Hr. Commissionair Christen Nielsen, eller Niels Kjøge, sig paa Møllers Bopæl med Underfogdens Folk og gjorde da Execution i det sinule Behave som Møller,

enten ved egne Hænders Arbeide havde erhvervet ved Bogtrykkeriet, inden han fik Kone og Børn at forsørge, eller i de Ubetydeligheder hans afdøde Moder havde efterladt ham, eller i et par Speile og Consoller han sildigere har tilkjøbt sig. Han borttog saaledes en Birketræes Divan med Divanbord, 4 Birketræes Stole, en Commode af fuldt Mahognietræ, 2 Lænestole, et stort Speil, 2 Speile med Mahognie Rammer og 2 ditto Consoller, Seng med ditto Himmel og Sengklæder, en Skriverpult, et lille Fyrebord, ja endog Møllers Båndspand, og lod ham kun tilbage 2 Stole og lidt ubetydeligt Kjøkkentoi. Givske rolig gif Møller, der har gennemgaaet saa mange Ulykker, op og ned ad Gulvet, medens jeg med et rørt Hjerter betragtede denne Scene. Møllers Søn, der er en Dreng paa omtrent en halv Snes Aar, græd, da hans Faders Skriverpult skulde borttages; men Møller trostede ham med de Ord: „græd ikke!“ og idet han viste paa Niels Kjøge, sagde han: „lær fer at læse i Menneffets Blik, hvad der er skrevet i dets Indre, og see her en Ulykkelig! der, skjøndt riig Mand, har gjort sig det til Næringsvei at kjøbe Forbringer paa Folk; jeg skal nok sørge for, at vi faae nye Meubler.“ Drengens Taarer angik imidlertid, som han siden har sagt, ikke Vorttagelsen af Meublerne eller Skriverpulten, men hans Frygt for, at denne stemme Mand vilde fratage ham hans Skolebøger, der laae i en stor Skuffe i Pulten. Saa sorgeligen denne Scene end var, havde den dog

noget characteristisk ved sig det tildeels morede mig. Saaledes løb Møllers lille Datter, en Pige paa omtrent 7 ethalvt Aar, meget glad tilmode om i Salen, efterat have reddet sin lille Træstoel og sit Legetoi, og Møller bad mig, i Mettens og Inquisitorens (Niels Rjøges) Nærværelse, at nedskrive Følgende, som han havde til Hensigt, efter passeret Censur, at lade indrykkes i Raketten, men som han nu har foretrukken at gives Plads i nærværende lille Skrivt. Det lyder saaledes:

Maa trykkes.

G. Reiersen.

„Man har ikke længer Fred end Eens Nabo vil!

I 3 Aar boede jeg hos en Skomagemester Hansen i lille Helliggeiststræde No. 164 1ste Sal, og betalte ham ærligt og redeligt min Leie i de første 11 Kvartaler; men for det sidste og 12te blev jeg ham Leien skyldig, fordi jeg ved uskyldig at betægges med Arrest blev revet ud af min Familiekræds. For at hjælpe paa det Tab, som derved forvoldtes mig, begyndte jeg med at udgive et Blad under Titel „Kjøbenhavns Nyhedsblad“, hvorved jeg var saa heldig at omtrent en 30 Mennesker havde større, eller mindre Indtægter, medens jeg selv leed et Tab af nogle og firefindstyve Rigsbankbaler. Min forhenværende Vært, Skomager:

mester Hansen, faldt imidlertid ind paa mig, og er-
 holdt en Dom over mig, hvorved jeg dømtes til at be-
 tale hans Tilgodehavende. Denne Fordring har han
 nu solgt til en Spekhøker Kjøge paa Gammelmønt
 No. 149, der har opgivet sin Handel, og nu beskæftiger
 sig med at købe Fordringer paa Folk, hvorfor jeg i
 Særbeleshed maa anbefale ham til Publicums sær-
 deles Velvillie. I Dag, Lørdag den 7de September,
 indfandt han sig paa min Døpæl, for at gjøre Exe-
 cution i mit Smule Bohave, uagtet jeg antog min
 Vært at være første Prioritetshaber, og sølgelig den,
 der nærmest var berettiget til at gjøre Udlæg i mine
 Eiendele, naar det uforudseete Tilfælde skulde ind-
 træffe, at jeg ei var i Stand til at betale ham den
 accorderede Løn. Niels Kjøges Jura som Spekhøker,
 kjender jeg forresten ikke noget til, men skulde han ved
 samme have begaaet en Feil mod min nuværende Værts
 Rettigheder, skal det inderlig glæde mig paa hans
 Begne. Nærmere at udvikle mig over dette Thema,
 finder jeg ikke passende; men jeg skal ei glemme, ved
 beleiligt Tid, at fremkomme med Noget, hvorved Læ-
 seeren vil erholde et dybt Blik i Hr. Niels Kjøges
 Character.

Kaberna, den 7de September 1839.

Møller."

Senere foresaldt der end flere comisse-Dytrin, som jeg saameget mindre negter mig at berøre, som der, foruden mig, vare 3, Netten ubedkommende, Personer tilstede. — Christen Nielsen talde saaledes flere Gange om, at det vel var rigtigst, at tage Personen (Møller) med, og da Møller uafbrudt kaldte ham for Niels Kjøge, blev han vred og erklærede, at han ikke hed Niels. Møller svarede da, „at Udtrykket i saa Fald vel ikke var saa farligt, da Admiral Juul, der vandt det store Søslag i Kjøgebugt, jo ogsaa hed Niels“, men Christen Nielsen Kjøge bemærkede nu: „at han var meget mere end Niels Juul“, og Møller blev herover saa altereret, at han, ifølge eget Sigende, neppe turde see paa ham. Niels Kjøge talde paany om Sluttriet, og da Møller meente, at Niels ei var i Stand til at holde ham der, pralede Hr. Niels eller Christen Nielsen af, at han var saa riig, at han gjerne kunde lade Møller sidde sammesteds hans hele Levetid. Under Forretningen exciperede Møller imod Sammes Gylbighed, idet han befrygtede, at Niels Kjøge ikke var kommen i retmæssig Besiddelse af Forbringen paa ham. Underfogdens Assistent, Hr. Blichfeldt, forsvandt da, og kom efter nogen Tid tilbage med Skomajermester Hansen, hvis fortvivlede Ansigtstræk, nedslaaede Diekast og zitrende Gang, vidnede om hans indre Urolighed, og Hansen erklærede da, „at han havde solgt Forbringen til Chri-

den Nielsen Kjøge", hvorefter da denne fattige Mand „luskede af", som Ordsproget siger, „som en Hønsedy", uden i Virkeligheden at være dette sidstnævnte. Men hermed var endnu ikke Slutningen paa Legen endt; thi tænk, ærede Læser! da Rættens Folk skulde til at gaae, manglede Assistent Blichfeldt sin graa Hat. Han løb omkring i Bærsket og spurgte, om den, men den var ikke til at finde; han løb ned ad Trappegangen og kom tilbage uden at have opdaget samme. En tilstedeværende Person meente, at det vel ogsaa var gjort Execution i denne og at den vel ogsaa var bleven bragt ned paa Bognen, og Møller tilbød da Hr. Blichfeldt en Hat tillæns, medens i det samme en af de antagne Sjouere kom op med Blichfeldts Hat, der, efter Sigende, allerede skal have været nedlagt paa Flyttevognen. Endelig forlod den forhenværende Høker, nuværende Commissionair og Eier af Stedet No. 149 paa Gammelmont, Møllers Bopæl, efter, som tidligere ommeldt, kun at have efterladt et par Etele og lidt Kjøkkentøj; thi Niels Kjøge var saa forsigtig, at holde ham i sin Gjælb, for saaledes at være i Stand til, atter at kunne falde ind paa Møller, naar det behagede ham — og man kan her i Sandhed sige, at om end Bændsoden i Nørre-jydland har været slem, saa tilbageløb den dog Indvaanerne Noget, medens Niels Kjøge efterlod Møller Lidet, eller, næsten rigtigere sagt, Intet.

Jeg kjender nogenlunde Møllers Færd, og veed, at gjeanem hans Ibert have mange Mennesker havt Indtægter, som de nu muligens savne; hans „Raket“, hans „Nyhedsblad“, og Udgivelsen af den ham sidst paaførte Proces, ere Beviser for, at han, kjøndt physiskt svageligt Menneske, ikke har ligget paa den døvne Sæde. Nu er Møller, maaske i materiel Henseende, nedstyrtet i den dybeste Elendighed; men hans kraftfulde Aand svinger sig langt over det jordiske Forængelige, og med Smil betragter han Daaten, den Forsængelige, eller den, som vi kan indsee sin Ubetydelighed her paa Jorden, eller at han paa denne Planet skal hente Udviklinger til muligt at fremtræde paa en langt større Maade i en anden Deel af Universet. Ofte kommer jeg til Møller, og har i mine rolige Betragtninger taus forundret mig over hans nuværende Stilling. Ligesom den allerfattigste Tyrk tager han sin Middagslutt paa det bare Gulv, hvorefter han selv erklærer, „at det er langt behageligere at ligge paa et reent Gulv, end med en reen Samvittighed paa en snauset Madratse i et Arresthul.“ Lige saa trygt, og med en Slags Fortrolighed til deres Fader, eller hvad man vil kalde det, sove hans Børn om Aftenen ind paa det blotte Gulv, og sove ligesaa godt som om de laae paa Edderduuns Dynner. Det har moret mig, kjøndt ikke uden vemodige Følelser, at see disse uskyldige Børn, der nok aldrig have kjendt Niels Rjøge,

eller næret Tanke om andet end Frikthed og Offentlig-
 hed, at kaste sig paa saa blid en Maade i Søvnens
 Arme. Retfærdigheden kommer og vil komme, og har
 Brøstруп ikke handlet samvittighedsfuldt mod Møller,
 saa bliver det hans Lod, i en bedre Verden, og under
 Altskyrcens Auspicer, at gjøre Nede for sin hervæ-
 rende Dont, og det paa et Sted, hvor der hverken
 bliver tagen Hensyn til Rang, Ordener, eller Titler.

Jeg har troet at skylde Møller Offentliggjørelsen
 af nærværende Skrivt, og da den danske Lovgivning
 ingen Hindringer lægger mig i Veien, er Skrivtet
 fremtraadt, for at Staten kan lære at kjende en vil-
 kaarlig Handling, Folket dets Ret, og den uskyldt
 Medboiede sin Kummer.

Johann Ludvig Bentzen.

